

Makalenin Türü : Araştırma Makalesi
Geliş Tarihi : 09.11.2024
Kabul Tarihi : 19.03.2025

 <https://doi.org/10.29029/busbed.1581938>

TEKSTİL SEKTÖRÜNDE CRITIC TEMELLİ COPRAS VE MABAC YÖNTEMLERİ İLE FİNANSAL PERFORMANS DEĞERLENDİRİLMESİ

Seval SÜZÜLMÜŞ¹

ÖZ

Günümüzde rekabet ortamının giderek artması nedeniyle işletmelerin varlıklarını sürdürebilmesi için finansal performans analizi oldukça önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada; 2020-2023 yıllarında hisse senetleri Borsa İstanbul (BIST)'de işlem gören tekstil, giyim eşyası ve deri sektöründeki 26 işletmenin mali tablolarından elde edilen dört yıllık finansal verileri kullanılarak, işletmelerin finansal performans sıralamalarının belirlenmesi ve buna bağlı olarak bu işletmelere yönelik finansal performans sıralamasının yorumlanması amaçlanmıştır. Literatürde yaygın olarak kullanılan dokuz kriter ele alınarak, Çok Kriterli Karar Verme (ÇKKV) yöntemlerinden CRITIC yöntemiyle kriterler ağırlıklandırılmış, COPRAS ve MABAC yöntemleri kullanılarak performanslarına göre işletmelerin sıralamaları elde edilmiştir. Araştırma sonucunda işletmelerin finansal performans sıralamalarının yıllar itibarı ile ilk üç ve son üç sıralamalarının benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca COPRAS ve MABAC yöntemlerinden elde edilen sonuçlar arasında benzerlik olup olmadığını belirlemek için Spearman sıra korelasyonu testi ile incelenmiş ve tüm yıllar arasında güçlü bir korelasyon olduğu ortaya çıkmıştır. Buradan COPRAS ve MABAC yöntemlerine göre elde edilen işletmelerin finansal performanslarına göre sıralamalarının genel olarak birbirine benzer olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle söz edilen iki yöntemin, işletmelerin finansal performans sıralamalarının belirlenmesinde birbirlerinin yerine kullanılabileceği sonucuna varılmıştır. Bunun yanı sıra, COPRAS ve MABAC yöntemlerinin tekstil sektöründeki işletmelerin finansal performanslarına göre sıralama belirlemede etkili ve verimli değerlendirme yöntemleri olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Performans, Tekstil Sektörü, CRITIC, COPRAS, MABAC

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye Meslek Yüksek Okulu, sevalsuzulmus@osmaniye.edu.tr,
<https://orcid.org/0000-0001-8519-3187>

Article Type : Research Article
Date Received : 09.11.2024
Date Accepted : 19.03.2025

 <https://doi.org/10.29029/busbed.1581938>

FINANCIAL PERFORMANCE EVALUATION WITH CRITIC-BASED COPRAS AND MABAC METHODS IN TEXTILE INDUSTRY

Seval SÜZÜLMÜŞ¹

ABSTRACT

Today, due to the increasing competitive environment, financial performance analysis is very important for companies to maintain their existence. Therefore, the aim of this study is to determine the financial performance ranking of 26 companies in textile, apparel and leather sector whose shares are traded in Borsa Istanbul (BIST) in 2020-2023 by using four-year financial data obtained from the companies' financial statements and to interpret the financial performance ranking of these companies accordingly. Nine criteria commonly used in the literature were considered, the criteria were weighted by CRITIC method, one of the Multi-Criteria Decision Making (MCDM) methods, and the rankings of the companies according to their performance were obtained by using COPRAS and MABAC methods. As a result of the research, it was found that the first three and the last three rankings of the financial performance rankings of the companies were similar in terms of years. In addition, Spearman rank correlation test was used to determine whether there is similarity between the results obtained from COPRAS and MABAC methods and it was found that there is a strong correlation among all the years. Therefore, it is found that the rankings of companies according to their financial performance obtained using the COPRAS and MABAC methods are generally similar. Therefore, it is concluded that these two methods can be used interchangeably in determining the financial performance rankings of companies. In addition, the COPRAS and MABAC methods were found to be effective and efficient evaluation methods for ranking companies in the textile sector according to their financial performance.

Keywords: Financial Performance, Textile Sector, CRITIC, COPRAS, MABAC

¹ Assistant Professor, Osmaniye Korkut Ata University, Osmaniye Vocational School, sevalsuzulmus@osmaniye.edu.tr,
<https://orcid.org/0000-0001-8519-3187>

1. GİRİŞ

Performans değerlendirmesi; işletmelerin yoğun rekabet ortamında varlıklarını sürdürebilmeleri, geçmiş dönemlere ve rakiplerine oranla nerede olduklarını görebilmeleri, faaliyetlerini daha etkin ve verimli hale getirebilmeleri için oldukça önemlidir. Performans; işletmelerin, ekonomik kazanım elde etmesi amacıyla bir araya gelen verimli varlıkların birleşimi olup, belirlenen amaçlara ulaşılma derecesini gösterir ve bütün işletmeler için hayati önem arz eder. Performans düzeyi ise bir işletmenin sahip olduğu varlıklarla o işletmenin beklenen ekonomik faydayı gerçekleştirme düzeyidir. Performans değerlendirmesi, bir işletmenin varlığını sürdürebilmesi için finansal ve finansal olmayan ölçüm kriterleriyle geniş kapsamlı değerlendirme yapılması gerekliliği olarak tanımlanmaktadır (Barney, 2014, s. 15; Dayı & Çilesiz, 2022, s. 356; Ekizler, 2020; Yazıcıoğlu, 2002, s. 24).

Finansal performans göstergeleri işletmelerin bilanço ve gelir tablolarında bulunan kalemlerin birbirlerine oranlamasıyla elde edilen oranlar şeklinde yorumlanabilir (Ekizler, 2020, s. 25). Finansal performans analizi, işletmelerin kaynaklarının, ürün ve hizmetlerinin almış olduğu sonuçları izlemek için sistemli olarak bilgi toplama, aynı zamanda raporlama ve analiz sürecidir (Konak vd., 2018, s. 12; Uygurtürk & Korkmaz, 2012, s. 96). Bunun yanı sıra, finansal performans analizi, hem işletmelerin gelecekleriyle ilgili işletme yöneticilerine önemli kararlar almalarında, hem de kredi kurumlarına ve yatırımcılara işletmeyle ilgili bilgi akışı sağlamada yardımcı olur (Soba & Eren, 2011, s. 25; Uygurtürk & Korkmaz, 2012, s. 96).

Ülkelerin ekonomik bakımdan gelişip kalkınmasında finans sektörünün önemli bir katkısı vardır. Yapılan ve yapılacak tasarrufların verimli ve etkin bir şekilde reel sektöre aktarılması, finans sektörünün katkısıyla olmaktadır. Başarılı bir şekilde işleyen finans sistemi sayesinde oluşan güven ortamı, yatırımcıları çekerek ülke ekonomisinin gelişmesine fırsat sağlamaktadır. Finansal piyasaların büyük bir bölümünü oluşturan işletmelerin ekonominin işleyişinde merkezi bir rol oynayarak dünya ekonomisinin gelişimine katkısı oldukça önemlidir (Aydın, 2020, s. 830; Belke & Unal, 2017, s. 405; Ersoy ve Aydın, 2018, s. 158; Koşaroğlu, 2020, s. 407; Yüksel vd., 2018, s. 1-2).

İşletmelerin belirledikleri amaçlarına göre gerçekleştirdikleri faaliyetler sonucunda, finansal bakımdan başarılı olma olasılıkları kadar başarısız olma olasılıkları da vardır. İşletmelere başarı birçok getiri ve üstünlük sağlamanın yanı sıra, başarısızlık da pek çok olumsuz sonuç getirebilmektedir. Bu nedenle, işletmeler başarılı olabilmek için finansal sorunlarını ortaya çıkmadan önce tahmin etmeleri ve finansal sorunların hangi faktörlerden etkilendiğini belirlemeleri gerekir. Yapılan tespitler ve alınan önlemler finansal başarısızlığın önlenmesine olanak sağlar. Finansal başarısızlık, finansal yapıda yeniden yapılanma ve değişim gibi önlemlerin alınması ile aşılabilmektedir. Fakat alınan önlemlere rağmen işletmeler başarısız olabilmektedir. Bu gibi durumlarda hem işletmeciler, hem de yatırımcılar, kreditorler, tedarikçiler gibi işletmenin bütün paydaşları bu durumdan zarara uğramaktadırlar. Bu durumlarla karşılaşmamak için finansal bilgiler doğrultusunda yapılacak doğru tespitler yardımıyla düzeltici ve koruyucu önlemlerin zamanında alınmasıyla finansal başarısızlık engellenebilecektir. Aksoylu vd., 2024: s. 94; Akyüz vd., 2017: s. 61; Altman, 1968: s. 590; Ashraf vd., 2019: s. 14; Beaver vd., 2011: s. 99; Nadirli, 2015: s. 2).

Varlıklarını sürdürme ve büyüme isteği işletmelerin temel amaçlarındanıdır. Bu nedenle işletmelerin varlıklarını sürdürebilmeleri ve başarılı olabilmeleri için finansal performans analizi oldukça önemlidir. İşletmeler böylelikle finansal performans analizi ile önceden belirledikleri amaçlara ulaşıp ulaşmadığını takip edebilir (Bülbül ve Köse, 2011, s. 72).

Ülkelerin ekonomik büyümede devamlılığı sağlayabilmeleri için küresel ticaret içerisinde pazar paylarını artırmaları ve etkili rol oynamaları hayati olarak önemlidir (Çelik, 2016, s. 5). İşletmeler ülke ekonomilerinin gelişmesi, büyümesi ve kalkınmasında etkin bir role sahip olduğundan, finansal sistem içerisinde oldukça önemli bir yere sahiptir (Aydın, 2020, s. 830; Dietrich & Wanzensried, 2014, s. 337). Tekstil sektörü, geleneksel üretim sürecine sahip olması ve emek gerektiren yoğun yapısından dolayı başta gelişmekte olan ülkelerin ve birçok ülkelerin istihdam, üretim hacmi ve dış ticaret kazancı yaratma potansiyeline, sanayileşme süreçlerine ve ekonomilerine önemli katkı sağlar (Altıntaş & Akpolat, 2013, s. 35; Gacener Atış, 2014, s. 315; Şişman & Bağcı, 2014, s. 31).

İmalat sanayisi altında faaliyet gösteren tekstil, giyim eşyası ve deri sektörü, hem ülke ekonomisine olan doğrudan katkısı, hem de arge, lojistik, üretim, hammadde gibi pek çok sektörle etkileşim içerisinde olmasından dolayı çalışmada araştırma konusu olarak seçilmiştir. Araştırmada hisse senetleri BIST’te tekstil, giyim eşyası ve deri sektöründe işlem gören işletmelerin, 2020-2023 yıllarına ait finansal tablolarından hareket edilerek, literatürde sık kullanılan 9 finansal oran kullanılarak, 26 işletmenin dört yıllık finansal verileri analiz edilmiştir. Tekstil sektörünün dinamikleri dikkate alınarak çalışmanın kriterleri belirlenmiş, işletmelerin finansal oranları ÇKKV tekniklerinden objektif bir ağırlıklandırma yöntemi olan CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırılmış, COPRAS ve MABAC yöntemleri uygulanarak finansal performanslarına göre sıralama elde edilmiştir. Yapılan analiz sonucu ortaya çıkan finansal performans sıralamaları arasında korelasyon olup olmadığının belirlenmesi amacıyla

Spearman sıra korelasyon testi uygulanmıştır. Böylelikle çalışmada, tekstil işletmelerinin finansal performanslarının sıralamasının belirlenmesi ve buna bağlı olarak bu işletmelere yönelik finansal performans sıralamasının yorumlanması amaçlanmıştır.

Ülkelerin ekonomik olarak kalkınmalarında önemli bir yere sahip olan tekstil, giyim eşyası ve deri sektöründeki işletmelerin finansal performans analizi hem karar vericilere, hem yatırımcılara, hem de sektördeki diğer işletmelere yarar sağlayacağından bu araştırmanın ele alınması çalışmanın önemini vurgulamaktadır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Araştırmanın bu bölümünde literatürde yer alan son beş yılda farklı sektörlerde finansal performans değerlendirmesi ile ilgili ÇKKV yöntemleri uygulanarak analizlerinin yapıldığı bazı çalışmalar şu şekilde özetlenerek verilmiştir:

Akyüz vd. (2020); beş kriter belirleyerek 38 hayat dışı sigorta şirketinin 2016 yılı verilerini BWM ve TOPSIS yöntemlerini kullanarak analizini yapmışlardır. Analiz sonucunda performansı en yüksek 3 şirketi belirlemişlerdir.

Amjadian vd. (2020); Tarhan Borsası'nda faaliyet gösteren şirketlerin finansal performanslarının değerlendirilmesi için oluşturulan modelde 50 adet finansal orandan yararlanmışlardır. 516 şirketi BWM ve ARAS yöntemleri ile analiz ederek en yüksek performansa sahip üç şirketi belirlemişlerdir.

Çelik (2020); 2019 yılında ülkemizde faaliyet gösteren 6 katılım bankasının finansal oranını CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırıp, performanslarını MABAC yöntemine göre sıraladığında birinci sırada Ziraat Bankası'nın, son sırada ise Albaraka Türk'ün yer aldığını belirlemiştir.

Ekizler (2020); 2011-2018 döneminde BIST tekstil, giyim eşyası ve deri sektöründe işlem gören 19 işletmenin finansal verilerini kullanarak işletmelerin finansal performanslarını TOPSIS ve VIKOR yöntemlerine göre ayrı ayrı sıralamıştır. Sırasıyla SNPAM ve YATAS işletmelerin en yüksek, DIRIT ve BREMEN işletmelerinin ise en düşük performansı gösterdiğini belirlemiştir.

Işıldak (2020); 2014-2017 döneminde BIST'te faaliyet gösteren tekstil, hazır giyim ve deri işletmelerinin finansal performans analizini AHP ve VIKOR tekniklerini kullanarak yapmıştır. Analiz sonucunda birinci sırada satış kârlılık oranının, son sırada ise stok bağlılığının yer aldığını belirlemiştir.

Satır vd. (2020); 2012-2018 döneminde BIST'te işlem gören sekiz perakende ticaret şirketinin finansal performanslarının TOPSIS yöntemi ile analizi sonucunda yatırım kârlılıkları arasında oldukça farklı sonuçlar elde etmişlerdir.

Söylemez (2020); TOPSIS ve gri ilişkisel analiz yöntemleri ile finansal performans değerlendirilmesinde Borsa İstanbul (BIST) ana metal sanayi sektöründe 2010-2019 yılları arasında faaliyet gösteren 25 finansal oran kullanılarak TOPSIS ve gri ilişkisel analiz yöntemleriyle elde edilen sonuçların BIST ana metal sektöründe uygulanması bakımından literatüre katkı sağlayacağı sonucuna varmıştır.

Yıldırım ve Çiftçi (2020); Borsa İstanbul BIST tekstil, giyim ve deri sektöründeki 2015-2019 döneminde faaliyet gösteren 21 tekstil işletmesinin finansal performanslarını WASPAS yöntemi ile değerlendirmişlerdir. Kesin sayılarla hesaplanmış finansal oranlar yerine çalışmada dilsel ifadelerin sezgisel bulanık sayı karşılıkları kullanılarak dönemleri değerlendirmişler ve çalışma sonucunda 2015-2019 dönemi için finansal performansı en yüksek işletmenin YATAS olduğunu tespit etmişlerdir.

Alnıpak ve Kale (2021); 2008-2020 yıllarına ait BIST ulaştırma endeksinde faaliyetlerini sürdüren 10 firmanın 17 finansal oranını eşit ağırlıklı kabul ederek, performanslarını OCRA yöntemine göre sıralayarak belirtilen yıllarda finansal yapılarını incelemişlerdir. Araştırma sonucunda Covid-19 pandemi sürecinin ilgili sektörün kârlılığını oldukça düşürdüğünü belirlemişlerdir.

Demir (2021); 2014-2019 yıllarında Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren 8 özel sermayeli mevduat bankasının 10 adet finansal oranını SWARA yöntemi ile ağırlıklandırıp, RAFSI yöntemine göre performanslarını sıraladığında ilk beş yılda Akbank'ın, 2019 yılında ise Yapı Kredi Bankasının en iyi performansı gösterdiğini belirlemiştir.

Gülay vd. (2021); 2018-2020 döneminde BIST kurumsal yönetim endeksinde bulunan 4 bankanın finansal oranlarını Entropi yöntemi ile ağırlıklandırıp, finansal performanslarını MABAC yöntemiyle sıralamışlardır. Tüm yıllar itibari ile Garanti Bankasının ilk sırada, Şekerbank'ın ise son sırada olduğu görülmüştür.

Öndeş ve Özkan (2021); Covid-19 pandemisinin bilişim sektöründeki finansal performans etkisini ölçmek amacıyla 2020 yılının üç çeyrek dönemindeki 18 işletmenin 8 finansal oranını CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırıp, EDAS yöntemine göre performanslarını sıralayarak üç çeyreğe ait ayrı ayrı en iyi üç şirketi belirlemişlerdir.

Ürgüp (2021); 2015-2020 yıllarında BIST tekstil, giyim eşyası ve deri sektöründe işlem gören şirketlerin finansal kriterlerinin ağırlığını SWARA yöntemiyle belirleyerek, finansal performanslarını MARCOS yöntemine göre sıraladıklarında 2015, 2016, 2017 ve 2018’de en başarılı şirketin SNPAM olduğu ortaya çıkmıştır.

Amjadian vd. (2022); Tarhan Borsasında işlem gören şirketlerin mali performansını ölçmek için 50 finansal oran kullanılarak BWM ve ARAS teknikleri ile analizi yapılarak 103 şirketi sıralamışlardır. Bektaş (2022); 2002-2021 yılları arası Türk Sigorta Sektörünün finansal performanslarını değerlendirmek için altı tane kriteri MEREC ve LOPCOW yöntemleri ile ağırlıklandırarak, CoCoSo ve EDAS yöntemleri ile de performanslarını değerlendirdiğinde en iyi performansın 2020 yılında gerçekleştiğini belirlemiştir.

Dayı ve Çilesiz (2022); BIST’de kayıtlı tekstil, giyim eşyası ve deri sektöründeki 2015-2019 yılları arasındaki verilerine ulaşılabilen 21 şirketin 15 adet finansal oranını BMW yöntemi ile ağırlıklandırıp, TOPSIS yöntemi ile firmaların finansal performans sıralamalarını elde etmişlerdir. Demir (2022); Anadolu Sigorta şirketinin 2013-2020 yıllarına ilişkin 12 performans kriterini PSI ve SD yöntemleri ile ağırlıklandırıp, MABAC yöntemine göre yıllara ilişkin performansını sıraladığında şirketin 2013 yılında en başarılı olduğu, 2018 yılında ise en başarısız olduğu yıl ortaya çıkmıştır.

Keleş (2022); 2016-2020 dönemi Türk Hava Yolları’nın performansını değerlendirmek için kriterleri CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırıp, MABAC yöntemi ile de yıllar itibari ile performansı sıralamıştır. Çalışma sonucunda Türk Hava Yolları’nın en iyi performansı 2019 yılında, en düşük performansı ise 2016 yılında gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Say (2022); 2016-2020 dönemi Borsa İstanbul Teknoloji Endeksi’nde bulunan 18 teknoloji şirketinin 5 adet finansal oranının ağırlıklarının birbirine eşit olduğunu kabul ederek, finansal performanslarını COPRAS ve ARAS yöntemlerine göre sıralamıştır. Çalışma sonucunda her iki yöntemde de benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür.

Akbulut (2023); 2019-2022 döneminde ülkemizde faaliyet gösteren 6 katılım bankasına ait kriterleri CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırıp, finansal performanslarını COPRAS yöntemi ile sıraladığında 2019, 2020 ve 2021 yıllarında Türkiye Finans, 2022 yılındaysa Kuveyt Türk’ün performansı en yüksek katılım bankası olduğu ortaya çıkmıştır.

Bektaş (2023); 2022 yılı itibari ile BIST100 endeksinde işlem gören 14 enerji firmasının 7 finansal oranını MEREC yöntemi ile ağırlıklandırıp, MABAC yöntemi ile finansal performanslarını sıralayarak analiz sonucunda performansı en iyi üç firmayı ve en önemli üç kriteri tespit etmiştir.

Doğan ve Karaçayır (2023); 2019-2022 döneminde Borsa İstanbul Teknoloji Endeksinde bulunan firmaların kriterlerini CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırıp, TOPSIS ve MABAC yöntemleri ile finansal performanslarını yıllar itibari ile sıralayıp, en yüksek ve en düşük performanslı şirketleri belirlemişlerdir.

Kahreman (2023); 2008 kriz döneminde yer alan G20 ülkelerinin 2006-2015 yıllarında ekonomik performanslarını değerlendirmek amacı ile LOPCOW yöntemi ile kriterleri ağırlıklandırıp, CoCoSo yöntemi ile de ülkelerin performanslarını sıralamıştır. Belirtilen dönem içerisinde performansı en iyi ve en kötü üç ülkeyi tespit etmiştir.

Karabulut ve Akkaynak (2023); 2016-2022 yıllarına ait ülkemizde faaliyet gösteren mevduat bankalarının finansal oranlarını CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırıp, COPRAS yöntemine göre bankaların finansal performanslarını sıralayarak en düşük ve en yüksek etkinlik düzeyine sahip bankayı belirlemişlerdir.

Onocak (2023); 2017-2021 yılları arası BIST’te faaliyetlerini sürdüren 9 konaklama işletmesinin finansal göstergelerini değerlendirmek amacıyla işletmelerin 11 kriterini CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırıp, performanslarını TOPSIS yöntemine göre sıraladıklarında MAALT kodlu şirketin en başarılı olduğu ortaya çıkmıştır.

Yavuz ve Sönmez (2023); 2019-2021 döneminde BIST Kurumsal Yönetim Endeksi’nde bulunan şirketlerin kriterlerini CRITIC ve ENTROPİ teknikleri ile ağırlıklandırarak yıllar itibari ile finansal performanslarını MABAC yöntemi ile sıralamışlardır. Analiz sonucunda CRITIC-MABAC ve ENTROPİ-MABAC yöntemlerine göre performansı en iyi şirketi belirlemişlerdir.

Aksoylu vd. (2024); 2017-2022 döneminde tekstil sektöründeki 22 işletmenin yıllık verilerini Altman Z-Skor modeli ve VIKOR yöntemine göre analizinde finansal oranları eşit ağırlıklı olarak kabul ederek, yıllar arasında korelasyon bulunduğunu belirlemişler ve iki yöntemden elde edilen bulguların genel olarak birbirine benzer olduğu sonucuna varmışlardır.

Arslan (2024); 2020-2022 yılları arası BIST’de kayıtlı dokuma giyim sektöründe yer alan 12 şirketin 8 finansal oranı yıllar itibari ile ayrı ayrı hesaplamış ve COPRAS yöntemine göre her bir yıl için en yüksek ve en düşük şirket performanslarını ayrı ayrı vermiştir.

Aydın (2024a); 2022 yılı Türkiye'nin 81 ili karayolu trafik kazası verilerine ait 10 değişken kullanarak, değişken ağırlıklarını IDDS ile hesaplamış, EDAS yöntemine göre illeri sıraladığı çalışma sonucunda en yüksek trafik güvenliği olan il İstanbul, en riskli trafiğin olduğu il ise Bingöl olarak belirlemiştir.

Aydın (2024b); 2022 yılında en çok yolcu taşıyan ilk 10 havayolu için müşteri görüşlerini içeren sekiz kriteri kullanarak D-CRITIC-TOPSIS ve CRITIC-TOPSIS yöntemleriyle karşılaştırmalı bir performans analizi yaparak, sıralamaları raporlaştırmıştır. Araştırma sonucunda D-CRITIC ve CRITIC yöntemlerinden elde edilen kriter ağırlıklarının farklılık gösterdiği, bu durumun havayollarının performans sıralamalarında değişikliğe neden olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

Çokmutlu ve Abdullayev (2024); 2018-2022 yıllarında BIST teknoloji endeksindeki 17 firmanın 10 kriterini CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırarak finansal performanslarını CoCoSo ve COPRAS yöntemleri ile sıralamışlardır. Analiz sonucunda her iki yöntemde LINK firmasının birinci sırada yer aldığı, diğer firmaların ise yıllar itibarı ile sıralamalarının farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Çiftçi ve Aydın (2024); 2023 yılı Küresel yetenek Rekabeti Endeksi (GTCE) ve Lojistik Performans Endeksi (LPI) veri kümelerini kullanarak OECD ülkelerinin performanslarını MEREC, AHP ve TOPSIS yöntemlerini entegre ederek analiz etmişlerdir. MEREC ve AHP yöntemleriyle ülkelerin kriter ağırlıklarını belirleyerek, TOPSIS yöntemi ile ülkelerin performanslarını sıraladıklarında birinci sırada İsviçre, ikinci sırada ABD ve üçüncü sırada Danimarka'nın yer aldığı görülmüştür.

Kahreman (2024); 2011-2020 yıllarına ait D8 ülkelerinin ekonomik performanslarını değerlendirmeyi amaçladığı araştırmasında, LOPCOW ve CRITIC yöntemleri ile önem düzeylerini hesaplayarak sonuçları ortak ağırlıklandırma yöntemi ile birleştirerek, CoCoSo yöntemi ile ülkelerin performanslarını sıraladığında en yüksek performansı Malezya, en düşük performansı ise İran'ın gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

Keleş (2024); 33 OECD ülkelerinin bilgi ve iletişim teknolojilerini (BIT) sıralamak için LOPCOW ve CRITIC yöntemleri ile kriterleri ağırlıklandırmışlar, ARAS, EDAS ve COPRAS yöntemleri ile ülkeleri sıraladıklarında hemen hemen aynı sıralamayı elde ettiklerinden bu yöntemlerin birbirlerinin yerine kullanılabileceği sonucuna varmışlardır.

Özekenci (2024); 2022 yılında BIST'de faaliyet gösteren 22 enerji şirketinin on üç kriterini iki farklı objektif ağırlıklandırma yöntemi olan LOPCOW-CRITIC yöntemine göre ağırlıklandırıp, CoCoSo yöntemini kullanarak sıralayarak en yüksek ve en düşük finansal performansa sahip ilk üç şirketi belirlemişlerdir.

Özulucan vd. (2024); 2019-2020 yıllarında Türkiye Süper Ligindeki ve hisseleri BIST'de işlem gören dört büyük futbol kulübünün finansal performanslarının TOPSIS yöntemine göre değerlendirerek yıllar bazında en iyi ve en kötü performansları gösteren kulüpleri belirlemişlerdir.

Paksoy ve Küçüker (2024); 2021-2023 döneminde Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren bankaların 10 finansal oranını eşit ağırlıklı kabul ederek, 9 bankanın finansal performanslarını TOPSIS yöntemine göre sıralayıp, yıllar bazında en üst sırada ve en düşük sırada performans gösteren bankaları belirlemişlerdir.

Paksoy (2024); 2017-2022 yılları arası hisse senetleri BIST'te işlem gören 8 adet otomotiv sektörü işletmelerinin on bir tane finansal oranını kullanarak nakit akış profillerinin ve TOPSIS yöntemine göre finansal performanslarının karşılaştırmasını yapmıştır.

Şeyranhoğlu ve Kara (2024); BIST'te aracı kurum pay Endeksi'nde yer alan 5 şirketin 2020-2022 dönemine ait üç yıllık kriterlerini Entropi yöntemi ile ağırlıklandırıp, CODAS yöntemine göre borsa performanslarının sıralanması sonucunda üç yılda da ISMEN ve OSMEN aracı kurumlarının yüksek performans gösterdiğini belirlemişlerdir.

Yalçın ve Ersoy (2024); 2020-2022 döneminde BIST'te işlem gören ve enerji sektöründe faaliyetlerini sürdüren firmaların finansal oranlarını Entropi yöntemi ile ağırlıklandırıp, performanslarının TOPSIS tekniği ile analizi sonucunda yıllar bazında sıralamalarının değişkenlik gösterdiğini belirlemişlerdir.

Satan vd. (2025); 2020-2023 yılları arası Türkiye'nin dokuz konteyner limanı verileriyle dört kriter kullanarak karşılaştırmalı bir performans analizi yapılarak, elde edilen sıralamaları raporlamışlardır. D-CRITIC ve SWARA yöntemiyle kriterler ağırlıklandırılmış, COPRAS ile alternatif sıralamaları yapılmıştır. Literatürde ilk kez sözedilen üç yöntemin entegre şekilde kullanıldığı araştırma sonucunda oluşturulan senaryoların tümünde en iyi performans gösteren liman Tekirdağ iken, ikinci sırada Mersin, üçüncü sırada Aliaga, dördüncü sırada İzmir, beşinci sırada Antalya ve altıncı sırada Samsun olmuştur. Diğer limanlar ise farklı senaryolarda farklı sıralamalar göstermiştir.

Literatürde yer alan çalışmalar değerlendirildiğinde çeşitli sektörlerin finansal performanslarını değerlendirmek için, farklı ÇKKV yöntemlerinin uygulandığı pek çok sayıda araştırmanın mevcut olduğu görülmüştür. Bu

çalışmada tekstil sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin finansal oranları CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırılıp, belirlenen işletmelerin COPRAS ve MABAC yöntemleri ile finansal performansları sıralanarak değerlendirilmiştir. Tekstil sektöründe yer alan işletmelerin finansal performans değerlendirmesi üzerine COPRAS ve MABAC yöntemlerinin birlikte uygulandığı araştırmanın olmayışı bu araştırmanın temel motivasyonunu oluşturmuştur. Söz edilen yöntemlerin birlikte uygulandığı daha önce yapılmış çalışmaya rastlanılamamış olması ve araştırmanın güncel dönemler aralığında (2020-2023) olmasından dolayı literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. VERİ VE YÖNTEM

Araştırmada 2020-2023 yıllarında hisse senetleri Borsa İstanbul (BIST) tekstil, giyim eşyası ve deri sektöründe işlem gören 26 işletmenin finansal performanslarının sıralamasının belirlenmesi ve buna bağlı olarak bu işletmelere yönelik finansal performans sıralamasının yorumlanması amaçlanmıştır. Literatürde sık kullanılan işletmelerin dokuz finansal oranı ÇKKV yöntemlerinden objektif bir ağırlıklandırma yöntemi olan CRITIC yöntemiyle ağırlıklandırılmış, COPRAS ve MABAC yöntemleri uygulanarak finansal performansları ayrı ayrı sıralanmıştır. Yapılan analiz sonucu ortaya çıkan finansal performans sıralamaları arasında korelasyon olup olmadığı belirlenebilmek amacıyla Spearman sıra korelasyon testi uygulanmıştır.

3.1. CRITIC Yöntemi

ÇKKV tekniklerinden objektif ağırlıklandırma yöntemi olan ve Diakoulaki vd. (1995) tarafından literatüre kazandırılan CRITIC yöntemi; kriterler arasındaki korelasyonu dikkate alarak gerçek verilerle işlem yapar. Yöntemin beş işlem adımı olup aşağıda özetlenmiştir (Akbulut, 2023, s. 18; Çelik, 2020; Diakoulaki vd., 1995, s. 765; Onocak, 2023, s. 87; Öndeş & Özkan, 2021, s. 510-511; Yavuz & Sönmez, 2023, s. 284-285):

Adım1: Karar Matrisi Oluşturulur:

$$X = [X_{ij}]_{m \times n} = \begin{bmatrix} x_{11} & \dots & x_{1n} \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ x_{m1} & \dots & x_{mn} \end{bmatrix}_{m \times n} \quad i = 1, 2, \dots, m ; j = 1, 2, \dots, n \quad (1)$$

m alternatif ve n kriter sayısı olmak üzere (1) eşitliğinde gösterilen karar matrisi oluşturulur.

Adım2: Karar Matrisi Normalleştirilir: Maksimum yönlü kriterler için (2) eşitliği, minimum yönlü kriterleri için (3) eşitliği kullanılarak karar matrisi normalleştirilir:

$$r_{ij} = \frac{x_{ij} - x_{\min}}{x_{\max} - x_{\min}} \quad j. \text{ kriter maksimum yönlü ise} \quad (2)$$

$$r_{ij} = \frac{x_{\max} - x_{ij}}{x_{\min} - x_{\max}} \quad j. \text{ kriter minimum yönlü ise} \quad (3)$$

Adım3: Kriterlerin Standart Sapmaları Bulunur: (4) eşitliğinden kriterlerin standart sapmaları hesaplanır.

$$s_j = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (r_{ij} - \bar{r}_j)^2}{n-1}} \quad i = 1, 2, 3, \dots, n \quad (4)$$

Adım4: Korelasyon Katsayısı Hesaplanır: (5) eşitliği ile korelasyon katsayısı hesaplanır:

$$\rho_{jk} = \frac{\sum_{i=1}^m (r_{ij} - \bar{r}_j)(r_{ik} - \bar{r}_k)}{\sqrt{\sum_{i=1}^m (r_{ij} - \bar{r}_j)^2 \sum_{i=1}^m (r_{ik} - \bar{r}_k)^2}} \quad j = 1, 2, 3, \dots, n; k = 1, 2, 3, \dots, n \quad (5)$$

Adım5: Kriter Ağırlıkları Hesaplanır: (6) eşitliğinden kriter ağırlıkları hesaplanır:

$$w_j = \frac{s_j \cdot \sum_{k=1}^n (1 - \rho_{jk})}{\sum_{k=1}^n (s_j \cdot \sum_{k=1}^n (1 - \rho_{jk}))} \quad (6)$$

3.2. COPRAS Yöntemi

Fayda fonksiyonları yardımıyla bir alternatifi ideal alternatifle karşılaştırarak alternatifin ideal alternatifle benzerlik yüzdesini ortaya çıkaran ÇKKV tekniklerinden biri olan COPRAS yöntemi ilk olarak Zavadskas vd. (1994) tarafından literatüre kazandırılmıştır. COPRAS yöntemi aşağıda özetlenen altı adımdan oluşur (Akbulut, 2023, s. 19; Arslan, 2024, s. 385; Çokmutlu & Abdullayev, 2024, s. 96-98; Ecer, 2020, s. 183; Karabulut & Akkaynak, 2023, s. 319; Kaya vd., 2024, s. 845-846; Say, 2022, s. 515-516; Satan vd., 2025, s. 68):

Adım1: Karar Matrisi Oluşturulur:

$$X = [X_{ij}]_{m \times n} = \begin{bmatrix} x_{11} & \dots & x_{1n} \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ x_{m1} & \dots & x_{mn} \end{bmatrix}_{m \times n} \quad (7)$$

(7) eşitliği ile gösterilen matrisle karar matrisi oluşturulur. Matriste yer alan x_{ij} , i . alternatifi j . kritere göre performans değerini belirtmektedir.

Adım 2: Standart Karar Matrisi Oluşturulur:

COPRAS yönteminde kriterlerin fayda ya da maliyet nitelikli olmasına bakılmaksızın kriter türü ayrımı yapılmadan (8) eşitliği yardımıyla standartlaştırma yapılır:

$$\bar{x}_{ij} = \frac{x_{ij}}{\sum_{i=1}^m x_{ij}} \quad j = 1, 2, \dots, n \quad (8)$$

Adım 3: Ağırlıklandırılmış Standart Karar Matrisi Oluşturulur:

$$\hat{x}_{ij} = \bar{x}_{ij} \cdot w_j \quad (9)$$

Burada w_j , j . kriter ağırlığını göstermektedir.

Adım 4: S_{+i} ve S_{-i} Değerlerinin Hesaplanır: Kriterin fayda veya maliyet türünde olmasına göre kriter temelli toplam ağırlıklı standartlaştırılmış değerler sırasıyla (10) ve (11) eşitlikleri yardımıyla bulunur. Eşitliklerde gösterilen S_{+i} fayda kriterleri toplamını ve S_{-i} ise maliyet kriterleri toplamını, $\hat{x}_{+ij}$ fayda, $\hat{x}_{-ij}$ ise maliyet kriterlerine sahip performans değerlerini belirtmektedir.

$$S_{+i} = \sum_{j=1}^k \hat{x}_{+ij} \quad i = 1, 2, \dots, m ; j = 1, 2, \dots, k \quad (10)$$

$$S_{-i} = \sum_{j=k+1}^n \hat{x}_{-ij} \quad i = 1, 2, \dots, m ; j = k + 1, k + 2, \dots, n \quad (11)$$

S_{+i} değerinin ne kadar büyük, S_{-i} değerinin ise ne kadar küçük olması paydaşın hedefe ulaşmasının o kadar kolay olduğunu gösterir.

Adım 5: Göreceli Önem Değerlerinin Hesaplanır:

$$Q_i = S_{+i} + \frac{S_{-min} \cdot \sum_{i=1}^m S_{-i}}{S_{-i} \cdot \sum_{i=1}^m \left(\frac{S_{-min}}{S_{-i}} \right)} \quad (12)$$

(12) eşitliğindeki Q_i , i . alternatifi Q_i göreceli önem değeri olup, alternatifi ulaştığı memnuniyet düzeyini gösterir ve 0 ile %100 arasında değerler alır. Q_i değeri büyük olan alternatif ideal alternatife daha yakın alternatif olduğu anlamına gelir.

Adım 6: Performans İndeksi Değerleri Hesaplanır ve Alternatifler Sıralanır:

$$P_i = \left[\frac{Q_i}{Q_{max}} \right] \cdot 100\% \quad i = 1, 2, \dots, m. \quad (13)$$

Herhangi bir alternatifi ideal alternatife göre oransal benzerliği (13) eşitliği ile hesaplanarak bulunan P_i değerleri büyükten küçüğe doğru sıralanarak alternatiflerin tercih sıralaması belirlenerek sonuca varılır.

3.3. MABAC Yöntemi

2015 yılında Pamučar ve Ćirović tarafından literatüre kazandırılan MABAC tekniği her bir alternatife ait kriter fonksiyonunun sınır yaklaşım alanına uzaklığının belirlenmesini amaçlar. Kolay, anlaşılır hesaplama yönteminin olması ve tutarlı çözüm üretmesi nedeniyle, yöntem rasyonel karar alma için pratik, faydalı ve güvenilirdir. MABAC yöntemi potansiyel kazanım ve kayıp değerleri hesaplayarak sonuçları mümkün olduğunca kesin hale getirmeyi amaçlar. Bir kriterdeki istenmeyen bir değerin diğer kriter tarafından tolere edilebilmesi, kriterlerin birbirinden bağımsız olması ve nitel kriterlerin, nicel kriterlere dönüştürülebilmesi yöntemin en temel özellikleridir. MABAC yöntemi aşağıdaki altı adımlardan oluşur (Bektaş, 2023, s. 120-121; Çelik, 2020, s. 321-322; Demir, 2022, s. 118-120; Doğan ve Karaçayır, 2023, s. 951-952; Kabak ve Çınar, 2020, s. 249-251; Keleş, 2022, s. 59-60):

Adım1: Karar Matrisi Oluşturulur: m alternatif, n kriter sayısını göstermek üzere başlangıç karar matrisi (14) eşitliği ile oluşturulur:

$$X = \begin{bmatrix} x_{11} & \dots & x_{1n} \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ x_{m1} & \dots & x_{mn} \end{bmatrix} \quad (14)$$

Adım2: Karar Matrisi Normalleştirilir: Karar matrisinde; x_j^+ j . sütunun maksimum değerini, x_j^- j . sütunun minimum değerini göstermek üzere; fayda temelli kriterlerin standartlaştırılmasında (15) eşitliği; maliyet temelli kriterlerin standartlaştırılmasında (16) eşitliği kullanılarak karar matrisi normalleştirilir.

$$n_{ij} = \frac{x_{ij} - x_j^-}{x_j^+ - x_j^-} \quad (15)$$

$$n_{ij} = \frac{x_j^+ - x_{ij}}{x_j^+ - x_j^-} \quad (16)$$

Adım3: Normalleştirilmiş Karar Matrisi Ağırlıklandırılır: (17) eşitliği ile normalleştirilmiş karar matrisinin her elemanını, kriter ağırlıkları dikkate alınarak ağırlıklandırılır:

$$v_{ij} = w_i \cdot n_{ij} + w_i \quad (17)$$

Adım4: Sınır Yaklaşım Alanı Matrisi Oluşturulur: Bu matrisin elemanları, ağırlıklı matrisin sütun elemanlarının geometrik ortalaması olup (18) eşitliği kullanılarak hesaplanır:

$$g_j = (\prod_{i=1}^m v_{ij})^{1/m} \quad (18)$$

Böylece (19) eşitliği ile gösterilen G sınır yaklaşım alanı matrisi elde edilir.

$$G = [g_1 \ g_2 \ g_3 \ \dots \ g_n] \quad (19)$$

G matrisinin her bir elemanı, ilgili kritere göre bir sınır yaklaşım alanını gösterir.

Adım 5: Alternatiflerin Sınır Yaklaşım Alanı Matrisine Uzaklıkları Hesaplanır: (20) eşitliğinde görüldüğü gibi ağırlıklı matris V den sınır yaklaşım alanı matrisi G nin çıkartılması ile uzaklık matrisi Q elde edilir.

$$Q = \begin{bmatrix} v_{11} - g_1 & \dots & v_{1n} - g_n \\ \vdots & \dots & \vdots \\ v_{m1} - g_1 & \dots & v_{mn} - g_n \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} q_{11} & \dots & q_{1n} \\ \vdots & \dots & \vdots \\ q_{m1} & \dots & q_{mn} \end{bmatrix} \quad (20)$$

Bir A_i alternatifi sınır yaklaşım alanı üzerinde (G), üst sınır yaklaşım alanı (G^+) üzerinde ya da alt sınır yaklaşım alanı (G^-) üzerinde olabilir. Böylece (21) eşitliğinden yararlanarak A_i alternatifi için ait olduğu alan hesaplanır.

$$A_i \in \begin{cases} G^+ & \text{eğer } q_{ij} > 0 \text{ ise} \\ G & \text{eğer } q_{ij} = 0 \text{ ise} \\ G^- & \text{eğer } q_{ij} < 0 \text{ ise} \end{cases} \quad (21)$$

$q_{ij} > 0$ olması alternatifi en iyi olmaya, $q_{ij} < 0$ olması ise en kötü alternatif olmaya doğru götürür.

Adım6: Alternatifler Sıralanır: (22) eşitliği kullanılarak her bir alternatif için sınır yaklaşım alanlarına olan uzaklıklar toplamaları bulunur. Elde edilen toplam sonuçlara göre alternatifler büyükten küçüğe doğru sıralanır.

$$S_i = \sum_{j=1}^n q_{ij} \quad i=1,2,\dots,m; \ j=1,2,\dots,n \quad (22)$$

Bir başka deyişle, Q matrisinin satırlarının toplamı, alternatifler için kriter fonksiyonlarının final değerleri anlamını taşır.

4. BULGULAR

Araştırmanın verileri hisse senetleri BIST tekstil, giyim eşyası ve deri sektöründe işlem gören 26 işletmenin 2020-2023 yıllarına ait dört yıllık finansal verilerinden oluşmaktadır. Dokuz adet finansal oranın kullanıldığı araştırmada, kriterler ÇKKV yöntemlerinden objektif ağırlıklandırma yöntemi olan CRITIC yöntemiyle ağırlıklandırılmış, COPRAS ve MABAC yöntemleri ile de işletmelerin finansal performansları değerlendirilmiştir. Çalışmada yöntemlerin analizi Microsoft Excel yazılımı ile yapılmıştır. Araştırmada incelenen tekstil işletmelerinin kodları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.
Çalışmada Yer Alan İşletmelerin Listesi

İşletmeler	Kodu	İşletmeler	Kodu
1.İşletme	ARSAN	14.İşletme	ISSEN
2.İşletme	ARTMS	15.İşletme	KORDS
3.İşletme	ATEKS	16.İşletme	KRTEK
4.İşletme	BLCYT	17.İşletme	LUKSK
5.İşletme	BOSSA	18.İşletme	MEGAP
6.İşletme	BRKO	19.İşletme	MNDRS

Tablo 1.*Çalışmada Yer Alan İşletmelerin Listesi*

İşletmeler	Kodu	İşletmeler	Kodu
7.İşletme	BRMEN	20.İşletme	RODRG
8.İşletme	DAGI	21.İşletme	RUBNS
9.İşletme	DERIM	22.İşletme	SKTAS
10.İşletme	DESA	23.İşletme	SNPAM
11.İşletme	DIRIT	24.İşletme	SUNTK
12.İşletme	ENSRI	25.İşletme	YATAS
13.İşletme	HATEK	26.İşletme	YUNSA

Tablo1’de görüldüğü üzere 2020-2023 yıllarında hisse senetleri Borsa İstanbul’da işlem gören tekstil, giyim eşyası ve deri sektöründeki 26 işletmenin dört yıllık finansal verileri alınarak finansal performanslarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada kullanılan kriterler Tablo2’de listelenmiştir.

Tablo 2.*Çalışmada Kullanılan Kriterlerin Listesi*

Kriterin Kodu	Kriterin Adı	Kriterin Niteliği	Kriterin Türü
CO	Cari Oran	Fayda	Maksimum
ADVH	Alacak Devir Hızı Oranı	Fayda	Maksimum
SDVO	Stok Devir Hızı Oranı	Fayda	Maksimum
ÇSDVO	Çalışma Sermayesi Devir Hızı Oranı	Fayda	Maksimum
VDHO	Varlık Devir Hızı Oranı	Fayda	Maksimum
ODHO	Özkaynak Devir Hızı Oranı	Fayda	Maksimum
AKK	Aktif (Varlık) Karlılık Oranı	Fayda	Maksimum
ÖKO	Özkaynak Karlılık Oranı	Fayda	Maksimum
FKMO	Faaliyet Kar Marjı Oranı	Fayda	Maksimum

Literatürdeki çalışmalardan yararlanarak araştırmanın finansal kriterleri belirlenmiştir. Finansal kriterler Tablo2’de gösterildiği gibi cari oran, alacak devir hızı oranı, stok devir hızı oranı, çalışma sermayesi devir hızı oranı, varlık devir hızı oranı, özkaynak devir hızı oranı, aktif (varlık) karlılık oranı, özkaynak karlılık oranı ve faaliyet kar marjı oranı şeklinde olup araştırma bu dokuz kriter ile uygulama yapılmıştır.

CRITIC, COPRAS ve MABAC yöntemlerinde kullanılacak karar matrisleri aşağıdaki Tablo3, Tablo4, Tablo5 ve Tablo6’da verilmiştir. 2020 yılına ait karar matrisi Tablo3’te gösterilmiştir:

Tablo 3.*2020 Yılına Ait Karar Matrisi*

İşletme Kodu	Kriterler								
	CO	ADVH	SDVO	ÇSDVO	VDHO	ODHO	AKK	ÖKO	FKMO
ARSAN	2,53	4,04	4,43	1,43	0,41	0,64	16,67	25,65	8,05
ARTMS	1,48	2,77	0,64	0,62	0,87	1,34	6,93	21,21	34,77
ATEKS	1,43	3,77	2,28	1,43	0,40	0,61	5,22	7,88	7,26
BLCYT	4,15	2,08	1,57	0,84	0,39	0,69	8,40	14,99	29,12
BOSSA	1,21	2,50	2,62	1,50	0,74	2,86	3,92	15,09	26,01
BRKO	0,79	10,64	1,08	1,08	0,18	0,30	-2,62	-4,27	-5,79
BRMEN	0,11	2,21	9,58	1,87	0,06	0,43	-22,82	-157,22	-45,82
DAGI	1,16	5,52	1,02	1,17	0,42	0,80	3,14	5,97	0,41
DERIM	1,43	0,90	15,77	0,78	0,77	3,35	-1,64	-7,16	1,46
DESA	1,60	7,57	0,76	0,97	0,65	2,48	0,46	1,75	15,03
DIRIT	0,19	1,54	0,00	1,11	0,08	0,00	-14,99	0,00	-34,21
ENSRI	0,95	2,27	0,77	0,77	0,34	0,90	4,94	12,99	40,46
HATEK	1,29	4,04	3,23	1,79	0,53	0,77	3,65	5,28	8,99
ISSEN	1,27	3,66	2,45	1,23	0,83	2,73	11,11	36,54	25,58
KORDS	1,14	4,40	2,76	1,52	0,61	1,88	2,07	6,34	6,38
KRTEK	1,26	3,56	3,00	1,22	0,71	3,10	4,29	18,70	16,62
LUKSK	2,11	3,60	2,88	1,28	0,50	0,97	3,38	6,61	31,85
MEGAP	1,40	5,13	19,38	2,53	2,19	8,32	12,17	46,34	3,69
MNDRS	1,10	8,79	2,90	2,02	0,87	4,05	-4,48	-20,90	13,40
RODRG	1,38	3,64	0,60	0,89	0,58	1,44	-4,09	-10,16	-0,70
RUBNS	0,93	6,99	6,87	3,30	0,79	1,77	9,02	20,17	22,08

Tablo 3.*2020 Yılına Ait Karar Matrisi*

İşletme Kodu	CO	ADVH	SDVO	ÇSDVO	VDHO	ODHO	AKK	ÖKO	FKMO
SKTAS	0,55	6,07	2,67	1,52	0,37	2,41	-7,07	-46,28	20,32
SNPAM	1,93	7,69	3,49	1,97	0,36	0,51	3,35	4,69	27,26
SUNTK	1,18	11,94	9,11	2,69	1,57	5,11	11,66	37,98	12,87
YATAS	1,53	11,34	3,65	2,51	1,49	3,80	14,47	37,00	14,74
YUNSA	1,54	4,31	2,01	1,27	0,92	3,18	3,08	10,71	7,13

Yöntemlerde kullanılacak olan 2021 yılına ait karar matrisi Tablo4'te gösterilmiştir:

Tablo 4.*2021 Yılına Ait Karar Matrisi*

İşletme Kodu	Kriterler								
	CO	ADVH	SDVO	ÇSDVO	VDHO	ODHO	AKK	ÖKO	FKMO
ARSAN	2,15	5,57	6,69	2,37	0,56	0,74	30,59	40,42	8,48
ARTMS	1,26	2,19	0,83	0,79	0,56	1,56	4,40	12,41	15,41
ATEKS	1,07	4,14	2,80	1,57	0,43	0,64	13,42	20,01	8,30
BLCYT	8,27	4,42	4,83	1,38	0,53	0,96	16,64	30,28	36,74
BOSSA	1,32	2,85	3,28	1,62	0,95	2,84	22,94	68,89	26,51
BRKO	0,99	4,69	1,85	1,48	0,42	0,75	0,71	1,27	18,23
BRMEN	0,13	1,99	10,74	1,77	0,55	0,00	-55,14	0,00	-21,77
DAGI	1,42	6,92	1,44	1,44	0,61	1,13	-3,24	-6,00	-4,21
DERIM	1,28	1,47	14,08	1,12	1,11	5,18	0,80	3,75	8,65
DESA	1,62	7,50	1,58	1,29	0,87	2,86	9,37	30,64	16,36
DIRIT	0,88	1,64	8,09	1,09	0,48	2,21	5,84	26,67	10,34
ENSRI	0,78	2,62	0,95	1,04	0,43	1,22	12,22	34,68	36,29
HATEK	1,19	3,37	2,59	1,42	0,57	0,91	6,00	9,63	17,92
ISSEN	1,73	3,96	3,12	1,34	0,96	2,48	11,43	29,70	19,68
KORDS	1,12	4,32	3,21	1,74	0,73	2,02	7,11	19,64	10,99
KRTEK	1,16	4,03	2,71	1,35	0,83	2,98	10,63	38,07	21,04
LUKSK	1,94	3,78	2,70	1,04	0,45	0,95	12,17	25,81	29,89
MEGAP	1,49	2,89	11,22	1,67	1,34	3,68	3,79	10,41	6,56
MNDRS	0,87	6,70	3,01	1,76	0,69	2,60	-8,26	-31,27	11,54
RODRG	1,47	8,73	0,60	1,03	0,63	1,43	-5,34	-12,06	-7,97
RUBNS	1,40	12,61	1,72	2,13	0,66	1,12	13,84	23,47	25,70
SKTAS	0,57	6,34	2,42	1,57	0,36	1,34	0,36	1,34	40,88
SNPAM	3,43	14,58	5,16	2,85	0,68	0,88	35,05	45,17	30,37
SUNTK	1,27	8,41	4,48	2,25	1,57	5,48	14,74	51,44	16,07
YATAS	1,42	15,25	3,44	2,64	1,58	3,72	14,17	33,33	12,13
YUNSA	1,28	4,94	2,13	1,31	0,95	3,42	7,38	26,47	17,70

Yöntemlerde kullanılacak olan 2022 yılına ait karar matrisi Tablo5'te sunulmuştur:

Tablo 5.*2022 Yılına Ait Karar Matrisi*

İşletme Kodu	Kriterler								
	CO	ADVH	SDVO	ÇSDVO	VDHO	ODHO	AKK	ÖKO	FKMO
ARSAN	1,92	10,76	9,61	3,77	0,80	0,99	10,51	13,07	20,88
ARTMS	1,36	3,28	1,36	1,04	0,74	1,68	0,63	1,44	-6,37
ATEKS	0,98	7,67	4,81	2,42	0,73	1,22	-5,32	-8,95	-15,39
BLCYT	13,53	6,41	8,25	1,97	0,71	1,13	18,19	28,83	23,97
BOSSA	1,31	5,81	5,74	2,55	1,12	2,36	23,30	48,89	2,83
BRKO	0,85	2,74	1,81	1,25	0,22	0,30	46,98	63,45	7,93
BRMEN	0,59	1,87	1,90	0,61	0,33	0,00	25,50	0,00	-199,84
DAGI	1,26	8,37	1,80	1,99	0,91	1,81	7,54	15,00	-0,80
DERIM	1,34	5,29	32,51	3,21	3,16	13,43	-6,93	-29,51	8,71
DESA	1,65	12,67	8,08	2,62	1,71	3,88	13,23	29,97	19,80
DIRIT	0,47	7,48	39,93	5,27	1,81	3,80	15,94	33,52	11,54
ENSRI	1,30	7,30	1,23	2,01	0,99	2,19	-5,07	-11,25	47,16
HATEK	1,35	6,79	3,56	2,07	0,94	1,54	-4,92	-8,08	10,67
ISSEN	2,01	6,46	5,29	2,09	1,18	2,14	-4,04	-7,29	16,38

Tablo 5.
2022 Yılına Ait Karar Matrisi

İşletme Kodu	CO	ADVH	SDVO	ÇSDVO	VDHO	ODHO	AKK	ÖKO	FKMO
KORDS	1,31	5,74	3,07	2,13	0,98	2,78	6,86	19,44	8,36
KRTEK	1,10	9,14	4,71	2,54	1,43	3,37	11,57	27,31	24,21
LUKSK	1,54	6,51	4,72	1,75	0,58	1,07	5,94	11,02	22,41
MEGAP	1,17	3,54	10,53	2,20	1,71	5,53	4,72	15,25	12,65
MNDRS	1,32	11,59	3,44	2,66	0,98	2,13	23,61	51,19	16,27
RODRG	1,11	20,94	0,94	1,23	0,69	1,84	-61,46	-163,83	10,35
RUBNS	1,41	58,43	3,84	4,52	1,65	2,52	84,18	128,54	61,23
SKTAS	0,66	7,80	4,32	2,43	0,63	1,77	-46,19	-128,99	-16,53
SNPAM	3,86	20,86	8,30	3,10	0,89	1,07	-12,74	-15,26	10,81
SUNTK	1,95	14,29	8,48	3,49	2,30	4,58	18,18	36,27	11,42
YATAS	1,19	17,49	6,92	4,06	2,26	4,87	6,21	13,35	2,57
YUNSA	1,97	9,17	5,20	3,07	2,16	4,83	48,71	108,90	18,19

Yöntemlerde kullanılacak olan 2023 yılına ait karar matrisi Tablo6'da verilmiştir:

Tablo 6.
2023 Yılına Ait Karar Matrisi

İşletme Kodu	Kriterler								
	CO	ADVH	SDVO	ÇSDVO	VDHO	ODHO	AKK	ÖKO	FKMO
ARSAN	7,47	2,34	5,05	0,32	0,08	0,10	11,22	13,85	-51,85
ARTMS	1,47	2,54	4,14	1,04	0,71	1,49	0,38	0,80	12,91
ATEKS	0,98	4,77	5,09	1,63	0,44	0,74	-0,44	-0,74	-11,26
BLCYT	11,75	1,80	2,91	0,49	0,17	0,25	13,65	19,91	20,25
BOSSA	1,55	3,94	4,53	1,78	0,67	1,15	15,52	26,66	6,24
BRKO	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BRMEN	1,46	19,34	2,18	1,07	0,87	3,34	-10,50	-40,23	-19,53
DAGI	1,29	5,85	1,47	1,50	0,69	1,39	5,24	10,47	-5,19
DERIM	1,36	4,89	17,63	2,97	2,90	11,51	1,36	5,41	6,27
DESA	2,04	9,46	5,55	1,53	0,99	1,80	20,14	36,38	21,18
DIRIT	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ENSRI	1,55	5,75	0,83	0,73	0,44	0,55	19,89	32,03	18,50
HATEK	1,14	4,52	2,53	0,91	0,39	0,65	-8,23	-13,63	-5,73
ISSEN	1,81	4,18	3,69	1,32	0,62	0,97	5,37	8,33	18,16
KORDS	1,24	5,44	3,13	1,82	0,80	2,25	0,63	1,76	4,25
KRTEK	1,51	5,81	3,75	1,67	0,81	1,52	6,91	13,03	10,45
LUKSK	1,34	3,60	4,04	1,27	0,33	0,51	11,55	18,13	16,39
MEGAP	1,19	2,65	5,56	1,60	1,25	3,95	7,53	23,88	16,96
MNDRS	1,63	6,32	3,18	1,51	0,52	0,88	9,01	15,44	3,03
RODRG	1,53	26,25	0,73	0,90	0,47	1,18	5,80	14,52	7,77
RUBNS	2,44	13,17	5,17	2,46	0,87	1,20	2,00	2,76	19,58
SKTAS	0,74	5,72	3,79	1,76	0,45	1,12	-0,31	-0,77	-14,15
SNPAM	2,48	8,99	7,19	1,78	0,43	0,50	-0,12	-0,14	-1,06
SUNTK	1,63	9,46	7,50	2,53	1,48	2,57	4,54	7,85	11,22
YATAS	1,16	9,36	5,36	2,54	1,35	3,04	7,00	15,72	6,17
YUNSA	1,92	5,48	3,49	1,62	0,81	1,27	20,24	31,67	19,40

3.1. CRITIC Yöntemi Uygulaması

2020-2023 yılları arası tekstil işletmelerinin kriter ağırlıkları ÇKKV yöntemlerinden CRITIC yöntemiyle beş adımda hesaplanarak, yıllar itibarı ile kriter ağırlıkları Tablo7'de verilerek, en yüksek ve en düşük ağırlığa sahip kriterler belirlenmiştir.

Tablo 7.
Finansal Göstergelere Ait CRITIC Yönteminden Hesaplanan Ağırlıklar

	CO	ADVH	SDVO	ÇSDVO	VDHO	ODHO	AKK	ÖKO	FKMO
2020	0.013	0.046	0.073	0.009	0.005	0.022	0.092	0.461	0.280
2021	0.027	0.063	0.073	0.008	0.005	0.024	0.234	0.318	0.249
2022	0.021	0.074	0.058	0.005	0.004	0.016	0.177	0.356	0.289
2023	0.054	0.126	0.051	0.011	0.008	0.036	0.146	0.280	0.287

Tablo7'ten görüldüğü gibi; en yüksek ağırlığa sahip kriterin Özkaynak Karlılık Oranı (ÖKO) olduğu ve kriter ağırlıklarının 0.280-0.461 aralığında değişkenlik gösterdiği; en düşük ağırlığı olan kriterin ise Varlık Devir Hızı Oranı (VDHO) olduğu ve kriter ağırlıklarının 0.004-0.008 aralığında değişkenlik gösterdiği belirlenmiştir. Diğer kriterler ise Cari Oran (CO) 0.013-0.054; Alacak Devir Hızı Oranı (ADVH) 0.046-0.126; Stok Devir Hızı Oranı (SDVO) 0.051-0.073; Çalışma Sermayesi Devir Hızı Oranı (ÇSDVO) 0.005-0.011; Özkaynak Devir Hızı Oranı (ODHO) 0.016-0.036; Aktif (Varlık) Karlılık Oranı (AKK) 0.092-0.234; Faaliyet Kar Marjı Oranı (FKMO) 0.249-0.289 aralığında değişkenlik gösterdiği görülmektedir.

3.2. COPRAS Yöntemi Uygulaması

Lineer standartlaştırma temelli olan COPRAS yöntemi, alternatiflerin kritere göre aldığı değerlerinin fayda derecesinin kriter ağırlıkları üzerinde doğrudan ve oransal bağımlılığı olduğu varsayıma dayanarak geliştirilmiştir. 26 tekstil işletmesi arasından seçim ve işletmeleri sıralama yapabilmek için 2020-2023 yılları itibari ile finansal performans sonuçları COPRAS yöntemi yardımıyla 6 adımda gerçekleştirilmiş ve Tablo8'de verilmiştir.

Tablo 8.
COPRAS Yöntemi Uygulama Sonuçları

İşletme Kodu	2020	2021	2022	2023
ARSAN	7	6	12	20
ARTMS	8	21	23	19
ATEKS	20	19	22	21
BLCYT	10	3	4	3
BOSSA	13	2	10	11
BRKO	23	22	9	24
BRMEN	26	26	24	23
DAGI	21	23	18	17
DERİM	6	15	6	4
DESA	15	12	8	1
DIRIT	25	14	3	25
ENSRI	11	8	20	6
HATEK	17	20	21	26
ISSEN	5	11	19	15
KORDS	19	18	17	18
KRTEK	14	9	13	13
LUKSK	12	10	16	12
MEGAP	1	16	14	9
MNDRS	18	24	7	14
RODRG	24	25	26	2
RUBNS	4	7	1	7
SKTAS	22	17	25	22
SNPAM	9	1	15	16
SUNTK	2	4	5	10
YATAS	3	5	11	8
YUNSA	16	13	2	5

Tablo8'de COPRAS yöntemine göre ilk üç sıradaki finansal performansı yüksek işletmeler sırasıyla; 2020 yılında MEGAP, SUNTK, YATAS; 2021 yılında SNPAM, BOSSA, BLCYT; 2022 yılında RUBNS, YUNSA, DIRIT ve 2023 yılında ise DESA, RODRG, BLCYT olduğu görülmüştür.

Tablo8'de görüldüğü üzere COPRAS yöntemine göre son üç sıradaki finansal performansı en düşük işletmeler sırasıyla; 2020 yılında RODRG, DIRIT, BRMEN; 2021 yılında MNDRS, RODRG, BRMEN; 2022 yılında BRMEN, SKTAS, RODRG; 2023 yılında BRKO, DIRIT, HATEK olmuştur.

3.3. MABAC Yöntemi Uygulaması

Her bir alternatife ait kriter fonksiyonunun sınır yaklaşım alanına uzaklığının hesaplanması prensibine dayanan MABAC yöntemi, karmaşık hesaplamalar içermemesi, uygulamasının kolay olması ve tutarlı çözümler üretmesi nedeniyle bu araştırmada tekstil işletmelerinin finansal performansını değerlendirilmesi için seçilmiştir. 6 aşamada tüm işletmelerin puanları hesaplanarak büyüklük sırasına göre işletmelerin sıralama performansları elde edilerek Tablo9'da verilmiştir.

Tablo 9.
MABAC Yöntemi Uygulama Sonuçları

İşletme Kodu	2020	2021	2022	2023
ARSAN	9	5	11	24
ARTMS	6	21	22	16
ATEKS	17	17	23	20
BLCYT	8	4	6	4
BOSSA	12	2	8	6
BRKO	22	22	4	21
BRMEN	26	26	24	26
DAGI	20	23	17	17
DERIM	19	19	18	12
DESA	14	12	9	1
DIRIT	25	15	3	21
ENSRI	7	6	16	3
HATEK	16	20	21	25
ISSEN	4	11	19	14
KORDS	18	16	15	18
KRTEK	13	9	10	13
LUKSK	11	10	14	8
MEGAP	1	18	13	7
MNDRS	21	24	5	15
RODRG	23	25	26	5
RUBNS	5	8	1	10
SKTAS	24	14	25	23
SNPAM	10	1	20	19
SUNTK	2	3	7	11
YATAS	3	7	12	9
YUNSA	15	13	2	2

Tablo9'dan anlaşılabacağı üzere MABAC yöntemine göre ilk üç sıradaki finansal performansı yüksek işletmeler sırasıyla; 2020 yılında MEGAP, SUNTK, YATAS; 2021 yılında SNPAM, BOSSA, SUNTK; 2022 yılında RUBNS, YUNSA, DIRIT ve 2023 yılında ise DESA, YUNSA, ENSRI olduğu görülmüştür.

Tablo9'da görüldüğü üzere MABAC yöntemine göre son üç sıradaki finansal performansı en düşük işletmeler sırasıyla; 2020 yılında SKTAS, DIRIT, BRMEN; 2021 yılında MNDRS, RODRG, BRMEN; 2022 yılında BRMEN, SKTAS, RODRG; 2023 yılında ARSAN, HATEK, BRMEN olmuştur.

Tablo8 ve Tablo9'dan anlaşılabacağı üzere ilk üç ve son üç sıradaki tekstil işletmelerinin finansal performans sıralama sonuçları incelendiğinde bu sıralamaların COPRAS ve MABAC yöntemlerinin her ikisinde benzer sonuçlara sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

3.4. Spearman Sıra Korelasyon Testi

Tekstil işletmelerinin arasında korelasyon olup olmadığının belirlenebilmesi için Spearman sıra korelasyon testi uygulanarak elde edilen sonuçlar Tablo10'da verilmiştir.

Tablo 10.
Spearman Sıra Korelasyon Testi Sonuçları

	MABAC2020	MABAC2021	MABAC2022	MABAC2023
COPRAS2020	0.921**	0.581**	0.201	0.390*
COPRAS2021	0.665**	0.983**	0.400*	0.389*
COPRAS2022	0.210	0.386	0.915**	0.353
COPRAS2023	0.398*	0.315	0.252	0.927**

** 0.01 anlam düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı

*0.05 anlam düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı

Tablo10 incelendiğinde; COPRAS ve MABAC ÇKKV tekniklerinin yıllara ilişkin Spearman Sıra Korelasyon sonuçları 2020 yılı için 0.921; 2021 yılı için 0.983; 2022 yılı için 0.915; 2023 yılı için 0.927 ilişkili katsayıları olduğu görülmüştür. Buradan araştırma kapsamında analizi yapılan iki yöntemin dört yılın tümünde finansal performans sıralama sonuçları arasında güçlü bir korelasyon bulunduğu anlaşılmıştır. Bu durumdan iki yöntemin

birbirlerine oldukça benzer sonuçlar ürettiği ortaya çıkmıştır. Böylece iki yöntemin genellikle birbirlerinin yerine kullanabilecekleri sonucuna varılmıştır.

5.TARTIŞMA VE SONUÇ

Ekonominin temelini oluşturan işletmeler için finansal performans analizi oldukça önemli olup, yöneticilere işletme ile ilgili geleceğe dönük kararlar vermelerinde yardımcı olur. Günümüz piyasalarında yaşanan zorlu rekabet ortamı, işletmelerin finansal performans ölçümü yapmasını gerekli hale getirmiştir. Ulusal ve uluslararası piyasalarda varlıklarını sürdürebilme, rekabet edebilme, büyüme ve gelişme sağlayabilmeleri bakımından işletmeler için finansal performans ölçümü oldukça önemlidir.

Üretim, ihracat ve istihdama önemli katkılarda bulunan tekstil sektörü Türkiye ekonomisinin önde gelen sektörlerinden biridir. Sektör, 1980’li yıllardan beri uygulanmakta olan dışa dönük ekonomi modeli olup, dünya pazarında ülkemizi etkin bir konuma taşıyarak uluslararası ticarete de etkili bir konuma gelmesinde önemli bir katkı sağlamıştır.

Gerek üretim gerek dış ticaret payı ve gerekse çalışan sayısı bakımından diğer sektörlerle oranla oldukça önemli bir konumda olan imalat sanayisi altında faaliyet gösteren tekstil sektörü, ülkelerin ekonomik kalkınmalarında önemli bir yere sahiptir. Sektörde yer alan işletmelerin finansal performanslarının sürekli ve düzenli olarak ölçülmesi gerek yatırımcılar, gerek yöneticiler ve gerekse sektörde bulunan diğer işletmeler açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle, çalışmada 2020-2023 yıllarında hisse senetleri BIST’te işlem gören tekstil, giyim eşyası ve deri sektöründeki 26 işletmenin mali tablolarından elde edilen yıllık finansal verileri analiz edilerek, işletmelerin finansal performanslarının ÇKKV yöntemleri ile ölçülmesi amaçlanmıştır. Literatürde yaygın olarak kullanılan dokuz kriter CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırılarak, işletmelerin finansal performansları COPRAS ve MABAC yöntemleri kullanılarak değerlendirilmiştir.

Tablo 7 den CRITIC analizi yöntemine göre 2020 yılında en yüksek ağırlığa sahip kriter 0.461 ağırlıkla Özkaynak Karlılık Oranı (ÖKO), ikinci sırada 0.280 ağırlıkla Faaliyet Kar Marjı Oranı (FKMO); üçüncü sırada 0.092 ağırlıkla Aktif (Varlık) Karlılık Oranı (AKK); dördüncü sırada 0.073 ağırlıkla Stok Devir Hızı Oranı (SDVO); beşinci sırada 0.046 ağırlıkla Alacak Devir Hızı Oranı (ADVH); altıncı sırada 0.022 ağırlıkla Özkaynak Devir Hızı Oranı (ODHO); yedinci sırada 0.013 ağırlıkla Cari Oran (CO); sekizinci sırada 0.009 ağırlıkla Çalışma Sermayesi Devir Hızı Oranı (ÇSDVO) ve dokuzuncu sırada 0.005 ağırlıkla Varlık Devir Hızı Oranı (VDHO) bulunmuştur.

Tablo 7 den CRITIC analizi yöntemine göre 2021 yılında en yüksek ağırlığa sahip kriter 0.318 ağırlıkla Özkaynak Karlılık Oranı (ÖKO), ikinci sırada 0.249 ağırlıkla Faaliyet Kar Marjı Oranı (FKMO); üçüncü sırada 0.234 ağırlıkla Aktif (Varlık) Karlılık Oranı (AKK); dördüncü sırada 0.073 ağırlıkla Stok Devir Hızı Oranı (SDVO); beşinci sırada 0.063 ağırlıkla Alacak Devir Hızı Oranı (ADVH); altıncı sırada 0.027 ağırlıkla Cari Oran (CO); yedinci sırada 0.024 ağırlıkla Özkaynak Devir Hızı Oranı (ODHO); sekizinci sırada 0.008 ağırlıkla Çalışma Sermayesi Devir Hızı Oranı (ÇSDVO) ve dokuzuncu sırada 0.005 ağırlıkla Varlık Devir Hızı Oranı (VDHO) bulunmuştur.

Tablo 7 den CRITIC analizi yöntemine göre 2022 yılında en yüksek ağırlığa sahip kriter 0.356 ağırlıkla Özkaynak Karlılık Oranı (ÖKO), ikinci en yüksek ağırlığa sahip kriter 0.289 ağırlıkla Faaliyet Kar Marjı Oranı (FKMO); üçüncü sırada 0.177 ağırlıkla Aktif (Varlık) Karlılık Oranı (AKK); dördüncü sırada 0.074 ağırlıkla Alacak Devir Hızı Oranı (ADVH); beşinci sırada 0.058 ağırlıkla Stok Devir Hızı Oranı (SDVO); altıncı sırada 0.021 ağırlıkla Cari Oran (CO); yedinci sırada 0.016 ağırlıkla Özkaynak Devir Hızı Oranı (ODHO); sekizinci sırada 0.005 ağırlıkla Çalışma Sermayesi Devir Hızı Oranı (ÇSDVO) ve dokuzuncu sırada 0.004 ağırlıkla Varlık Devir Hızı Oranı (VDHO) bulunmuştur.

Tablo 7 den CRITIC analizi yöntemine göre 2023 yılında en yüksek ağırlığa sahip kriter 0.287 ağırlıkla Faaliyet Kar Marjı Oranı (FKMO); ikinci sırada 0.280 ağırlıkla Özkaynak Karlılık Oranı (ÖKO), üçüncü sırada 0.146 ağırlıkla Aktif (Varlık) Karlılık Oranı (AKK); dördüncü sırada 0.126 ağırlıkla Alacak Devir Hızı Oranı (ADVH); beşinci sırada 0.054 ağırlıkla Cari Oran (CO); altıncı sırada 0.051 ağırlıkla Stok Devir Hızı Oranı (SDVO) yedinci sırada 0.036 ağırlıkla Özkaynak Devir Hızı Oranı (ODHO); sekizinci sırada 0.011 ağırlıkla Çalışma Sermayesi Devir Hızı Oranı (ÇSDVO) ve dokuzuncu sırada 0.008 ağırlıkla Varlık Devir Hızı Oranı (VDHO) bulunmuştur.

Tablo 7’de kullanılan CRITIC analiz yöntemiyle Özkaynak Karlılık Oranı (ÖKO) değişkeninin en düşük standart sapma ağırlığa sahip olması ve diğer değişkenlerle yüksek korelasyona sahip olması nedeniyle ilgili değişkenin kriter ağırlığı en yüksek kriter olarak bulunmuştur. Buna karşın Varlık Devir Hızı Oranı (VDHO) değişkeninin ise en yüksek standart sapma ağırlığa ve diğer değişkenlerle en düşük korelasyona sahip olması nedeniyle bu değişkenin kriter ağırlığı en düşük kriter olarak belirlenmesine neden olmuştur.

Tablo8 ve Tablo9 incelendiğinde finansal performansı en yüksek ilk üç sıradaki işletmeler sırasıyla COPRAS yöntemine göre; 2020 yılında MEGAP, SUNTK, YATAS; 2021 yılında SNPAM, BOSSA, BLCYT; 2022 yılında

RUBNS, YUNSA, DIRIT ve 2023 yılında DESA, RODRG, BLCYT olduğu ve MABAC yöntemine göre ise; 2020 yılında MEGAP, SUNTK, YATAS; 2021 yılında SNPAM, BOSSA, SUNTK; 2022 yılında RUBNS, YUNSA, DIRIT ve 2023 yılında ise DESA, YUNSA, ENSRI olduğu görülmüştür. 2020 yılında elde edilen sonucun; literatürde yer alan Yıldırım ve Çiftçi (2020)'in çalışmasında elde edilen en başarılı işletmelerden biri olan YATAS kodlu işletme olması ile ve 2021 yılında elde edilen sonucun ise, Ekizler (2020) ve Ürgüp (2021)'in çalışmasında elde edilen en başarılı işletmenin SNPAM olması ile benzer olduğu belirlenmiştir.

Tablo8 ve Tablo9'dan anlaşılacağı üzere finansal performansı en düşük son üç sıradaki işletmeler sırası ile COPRAS yöntemine göre; 2020 yılında RODRG, DIRIT, BRMEN; 2021 yılında MNDRS, RODRG, BRMEN; 2022 yılında BRMEN, SKTAS, RODRG; 2023 yılında BRKO, DIRIT, HATEK; MABAC yöntemine göre ise; 2020 yılında SKTAS, DIRIT, BRMEN; 2021 yılında MNDRS, RODRG, BRMEN; 2022 yılında BRMEN, SKTAS, RODRG; 2023 yılında ARSAN, HATEK, BRMEN olmuştur. 2020 yılında elde edilen sonucun; literatürde yer alan Ekizler (2020)'in çalışmasında elde edilen performansı en düşük işletmelerden DIRIT ve BREMEN kodlu işletmelerin olması ile benzerlik göstermiştir.

Elde edilen sonuçlar yıllar bazında incelendiğinde COPRAS ve MABAC yöntemlerine göre elde edilen analiz sonuçlarının birbirine benzer sıralama sonucu verdiği, buna ilaveten finansal performans sıralamasında işletmelerin ilk sıralarda yer almasında Özkaynak Karlılık Oranı (ÖKO), Faaliyet Kar Marjı Oranı (FKMO), Aktif (Varlık) Karlılık Oranı (AKK), Stok Devir Hızı Oranı (SDVO), Alacak Devir Hızı Oranı (ADVH), Özkaynak Devir Hızı Oranı (ODHO), Cari Oran (CO); Çalışma Sermayesi Devir Hızı Oranı (ÇSDVO) ve Varlık Devir Hızı Oranı (VDHO) değişkenlerinde meydana gelen artışlar etkili olmuştur. En fazla etkinin ise Özkaynak Karlılık Oranı (ÖKO) kriterinde meydana gelen artış olmuştur. Finansal performans sıralamalarında geride olan işletmelerin ise yukarıda ismi geçen kriterlerin aldıkları değerlere ilişkin artışların düşük olmasından özellikle Varlık Devir Hızı Oranı (VDHO) kriterinde meydana gelen artışın düşük olmasından kaynaklandığı belirlenmiştir.

Araştırmada yer alan 26 işletmenin finansal performans sıralamalarının yıllara göre dalgalanmalar gösterdiği; fakat sonuçların genel olarak birbirine benzer olduğu görülmüştür. Her iki yöntemden elde edilen sonuçlar arasında benzer sıralama sonucunun olup olmadığını belirlemek amacıyla Spearman sıra korelasyon testi ile incelenmiş ve çalışma sonucunda yıllar arasında güçlü bir korelasyon olduğu belirlenmiştir. Böylece COPRAS ve MABAC yöntemlerinden elde edilen sonuçların birbirine benzer olduğu ve finansal performans değerlendirilmesinde birbirlerinin yerine kullanabilecekleri sonucuna varılmıştır. Bunun yanı sıra araştırmanın sonucunda; COPRAS ve MABAC yöntemlerinin tekstil sektöründe finansal performansları belirlemede etkili ve verimli değerlendirme yöntemleri olduğu tespit edilmiştir.

BIST Tekstil, giyim eşyası ve deri sektöründe işlem gören 26 işletmenin yıllık verileri kullanılarak gerçekleştirilen bu çalışmanın, gelecekte farklı dönemler, farklı finansal oranlar, farklı ÇKKV yöntemleri kullanılarak farklı sektörler üzerine pek çok finansal performans analizi yapılacak araştırmalarda referans olacağı düşünülmektedir. Tekstil sektöründe ileride çalışma yapacak araştırmacılara farklı ÇKKV yöntemleri uygulayarak karşılaştırmalı analizler yapılması ve ayrıca yıllar itibari ile değişen şartlar nedeniyle bu tür araştırmaların sık sık yapılması önerilmektedir. Böylece sektörde bulunan işletmelerin performanslarının düzenli olarak değerlendirilmesi ve ölçülmesi sağlanıp, karar vericilere, ortaklara, yatırımcılara ve yöneticilere yol gösterici ve önlemler almaları konusunda yardımcı olacaktır.

Ayrıca araştırma sonucunda elde edilen sonuçların, tekstil sektöründe faaliyette bulunan işletmelere, bu sektöre yatırım yapmak isteyen yatırımcılara ve işletme yöneticilerine de referans olacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra ülkeler arasında sektör bağlamında karşılaştırmalar yapılabileceği öngörülmüştür. Araştırmada uygulanan yöntemlerin farklı değişkenler kullanılarak farklı sektörlerde finansal performans ölçümü amacıyla uygulanabileceği düşünülmektedir. Finansal performans sıralaması konusunda gelecekte yapılacak araştırmalara çalışmanın referans olması öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, O. Y. (2023). Türkiye’de faaliyet gösteren katılım bankalarının finansal performansının CRITIC temelli COPRAS yöntemiyle değerlendirilmesi. *Uluslararası Güncel Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 15-24.
- Aksoylu, S., Altınışık, F., & Taşdemir, B. (2024). Bist tekstil endeksi’nde yer alan işletmelerin finansal risklerinin ve performanslarının Altman Z-Skor ve VIKOR yöntemleriyle analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (103), 93-112.
<https://doi.org/10.25095/mufad.1439649>
- Akyüz, G., Tosun, Ö., & Aka, S. (2020). Performance evaluation of non-life insurance companies with Best-Worst method and TOPSIS. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 16(1), 108-125.
<https://doi.org/10.17130/ijmeh.700907>
- Akyüz, K. C., Yıldırım, İ., Akyüz, İ., & Tugay, T. (2017). Borsa İstanbul’da işlem gören kâğıt ve kâğıt ürünleri sanayi işletmelerinin finansal başarısızlık düzeylerinin oran analizi ve diskriminant analizi yöntemleri kullanılarak ölçülmesi. *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*, 13(1), 60-74.
- Alnıpak, S., & Kale, S. (2021). COVID-19 sürecinin ulaştırma sektörü finansal performansına etkileri. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 6(İERFM Özel Sayısı), 139-156.
<https://doi.org/10.30784/epfad.1020882>
- Altıntaş, N., & Akpolat, A. G. (2013). Tekstil sektöründe avrupa birliği ile türkiye arasındaki rekabet analizi. *Kafkas University, Journal of Economics & Administrative Sciences Faculty/Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(6).
- Altman, E. I. (1968). Financial ratios, discriminant analysis and the prediction of corporate bankruptcy. *The Journal of Finance*, 23(4), 589-609.
<https://doi.org/10.2307/2978933>
- Amjadian, S., Mohammadi, A., & Parvizi, B. (2020). Identification and ranking performance indicators using ISM and BWM methods in companies listed in Tehran stock exchange. *Archives of Pharmacy Practice*, 1, 140-155.
- Amjadian, S., Mohammadi, A., & Parvizi, B. (2022). Evaluation of financial performance using ISM and BWM. *Evaluation*, 12(44), 111-130.
- Arslan, Ö. (2024). BIST’de işlem gören dokuma giyim işletmelerinin COPRAS yöntemi ile finansal performanslarının değerlendirilmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 16(1), 381-391.
<https://doi.org/10.20491/isarder.2024.1797>
- Ashraf, S., GS Félix, E., & Serrasqueiro, Z. (2019). Do traditional financial distress prediction models predict the early warning signs of financial distress?. *Journal of Risk and Financial Management*, 12(2), 2-17.
<https://doi.org/10.3390/jrfm12020055>
- Aydın, Y. (2020). Bütünleşik CRITIC ve MAIRCA yöntemleri ile kamu sermayeli bankalarının performans analizi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(4), 829-841.
<https://doi.org/10.29106/fesa.834217>
- Aydın, U. (2024a). Türkiye’deki illerin karayolları trafik risk durumunun entegre IDDWS-EDAS yaklaşımıyla değerlendirilmesi. *Trafik ve Ulaşım Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 120-143.
<https://doi.org/10.38002/tuad.1351802>
- Aydın, U. (2024b). Havayolu performans analizi için yeni entegre D-CRITIC-TOPSIS yaklaşımı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(1), 226-250.
<http://dx.doi.org/10.16953/deusosbil.1339614>
- Barney, J. B. (2014). *Gaining and sustaining competitive advantage* (2nd ed.). Pearson Education.
- Beaver, W. H., Correia, M., & McNichols, M. F. (2011). Financial statement analysis and the prediction of financial distress. *Foundations and Trends® in Accounting*, 5(2), 99-173.
<http://dx.doi.org/10.1561/14000000018>
- Bektaş, S. (2022). Türk sigorta sektörünün 2002-2021 dönemi için MEREC, LOPCOW, COCOSO, EDAS ÇKKV yöntemleri ile performansının değerlendirilmesi. *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi*, 16(2), 247-283.
<https://doi.org/10.46520/bddkdergisi.1178359>
- Bektaş, S. (2023). MEREC ve MABAC yöntemleri ile BİST 100’de işlem gören enerji firmalarının finansal performanslarının değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 24(2), 115-128.
<https://doi.org/10.24889/ifede.1340829>
- Belke, M., & Unal, E. A. (2017). Determinants of bank profitability: evidence from listed and non-listed banks in Turkey. *Journal of Economics Finance and Accounting*, 4(4), 404-416.
<https://doi.org/10.17261/Pressacademia.2017.750>
- Bülbül, S., & Köse, A. (2011). Türk gıda şirketlerinin finansal performansının çok amaçlı karar verme yöntemleriyle değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 25(Özel), 71-97.

- Çelik, C. (2016). *Türkiye'nin ihracat potansiyelinin artırılması kapsamında Çin'in ihracat politikalarının değerlendirilmesi* [Planlama Uzmanlığı Tezi]. T.C. Kalkınma Bakanlığı.
- Çelik, S. (2020). Türk katılım bankacılığı sektöründe performans analizi: bütünlük CRITIC ve MABAC uygulaması. *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi (İEFD)*, 6(2), 312-335.
- Çiftçi, B., & Aydın, U. (2024). OECD ülkelerinde lojistik performans ve küresel yetenek rekabet gücü: Entegre MEREC-AHP-TOPSIS yaklaşımıyla bir analiz. *International Journal of Advances in Engineering and Pure Sciences*, 36(4), 367-395.
<https://doi.org/10.7240/jeps.1522197>
- Çokmutlu, M. E., & Abdullayev, M. (2024). COCOSO ve COPRAS yöntemleri ile BIST teknoloji endeksi firmalarının finansal performans analizi. *Ekonomi İşletme ve Yönetim Dergisi*, 8(1), 88-118.
<https://doi.org/10.7596/jebm.30062024.004>
- Dayı, F., & Çilesiz, A. (2022). BİST'e kayıtlı tekstil, giyim eşyası ve deri sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin finansal performanslarının BWM tabanlı TOPSIS yöntemi ile değerlendirilmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 355-373.
<https://doi.org/10.33206/mjss.819025>
- Demir, G. (2021). Özel sermayeli mevduat bankalarında performans analizi: SWARA-RAFSI bütünlük model uygulaması. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 35(4), 1359-1382.
<https://doi.org/10.16951/atauniiib.897065>
- Demir, G. (2022). Hayat dışı sigorta sektöründe kurumsal performansın PSI-SD tabanlı MABAC metodu ile ölçülmesi: *Anadolu sigorta örneği*. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 112-136.
<https://doi.org/10.30784/epfad.1072645>
- Diakoulaki, D., Mavrotas, G., & Papayannakis, L. (1995). Determining objective weights in multiple criteria problems: The CRITIC method. *Computers & Operations Research*, 22(7), 763-770.
[https://doi.org/10.1016/0305-0548\(94\)00059-H](https://doi.org/10.1016/0305-0548(94)00059-H)
- Dietrich, A., & Wanzenried, G. (2014). The determinants of commercial banking profitability in low-, middle-, and high-income countries. *The Quarterly Review of Economics and Finance*, 54(3), 337-354.
<https://doi.org/10.1016/j.qref.2014.03.001>
- Doğan, S., & Karaçayır, E. (2023). Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren teknoloji firmalarının finansal performansının TOPSIS, MABAC yöntemleri ile değerlendirilmesi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(45), 945-965.
- Ecer, F. (2020). *Çok kriterli karar verme, geçmişten günümüze kapsamlı bir yaklaşım* (1. baskı). Seçkin Yayınevi.
- Ekizler, H. (2020). Dokuma, giyim eşyası ve deri sanayi sektöründeki işletmelerin performanslarının değerlendirilmesi: VIKOR ve TOPSIS yöntemleri. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(1), 24-39.
<https://doi.org/10.25287/ohuiibf.556233>
- Ersoy, E., & Aydın, Y. (2018). Bankaların likiditesini etkileyen makroekonomik ve bankaya özgü faktörlerin ampirik analizi: Türkiye örneği. *Global Journal of Economics and Business Studies*, 7(14), 158-169.
- Gacener Atış, A. (2014). Türkiye'nin tekstil ve konfeksiyon sektörünün karşılaştırmalı rekabet analizi. *Ege Academic Review*, 14(2), 315.
<https://doi.org/10.21121/eab.2014218061>
- Gülay, G., Öncü, E., Karşılı, H., & Gündüz, V. (2021). BİST kurumsal yönetim endeksinde yer alan bankaların performans analizi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(4), 2001-2018.
<https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1015447>
- Işıldak, M. S. (2020). AHP ve VIKOR yöntemleri kullanılarak BİST'te işlem gören dokuma, giyim eşyası ve deri işletmelerinin finansal performans analizi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(5), 1435-1446.
<https://doi.org/10.18506/anemon.668761>
- Kabak, M., & Çınar, Y. (Ed.). (2020). *Çok kriterli karar verme yöntemleri: MS Excel® çözümlü uygulamalar* (1. baskı). Nobel Yayıncılık.
- Kahreman, Y. (2023). G20 ülkelerinin ekonomik performanslarının 2008 krizi döneminde LOPCOW-COCOSO yöntemi ile değerlendirilmesi. *İzmir İktisat Dergisi*, 38(3), 786-803.
<https://doi.org/10.24988/ije.1232306>
- Kahreman, Y. (2024). D8 ülkelerinin ekonomik performanslarının CRITIC/LOPCOW-COCOSO modeli ile değerlendirilmesi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1), 534-559.
<https://doi.org/10.53443/anadoluibfd.1340466>
- Karabulut, T., & Akkaynak, B. (2023). Türkiye'deki mevduat bankalarının CRITIC-COPRAS yöntemleriyle sıralaması. *EKEV Akademi Dergisi*, (94), 315-329.
<https://doi.org/10.17753/sosekev.1234728>
- Kaya, S. N. F., Bozdaş, N., & Çağıl, G. (2024). Bir müşteri için Türkiye'deki popüler online yemek sipariş uygulamalarının duygu analizi ve ÇKKV yöntemleri ile sıralanması. *International Journal of*

- Engineering Research & Development (IJERAD)*, 16(2), 832-851.
<https://doi.org/10.29137/umagd.1449759>
- Keleş, M. K. (2022). CRITIC temelli MABAC yöntemi ile Türk Hava Yollarının yıllara göre performansının değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 6(1), 53-67.
<https://doi.org/10.31200/makuubd.1070559>
- Keleş, N. (2024). OECD ülkelerinde kullanılan bilgi ve iletişim teknolojilerinin çok kriterli karar verme yöntemleriyle karşılaştırılması. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 10(2), 215-229.
<https://doi.org/10.30855/gieb.2024.10.2.002>
- Konak, T., Elbir, G., Yılmaz, S., Karataş, B., Durman, Y., & Düzakın, H. (2018). Borsa İstanbul'da işlem gören tekstil firmalarının TOPSIS ve MOORA yöntemi ile analizi. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(1), 11-44.
- Koşaroğlu, Ş. M. (2020). BİST'te işlem gören bankaların performanslarının SD ve EDAS yöntemleriyle değerlendirilmesi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 406-417.
<https://doi.org/10.29106/fesa.758281>
- Nadirli, N. (2015). Kredi riskinin ölçülmesinde z-skör yönteminin rolü. *Journal of Banking and Financial Research*, 2(1), 1-6.
- Onocak, D. (2023). BİST'te işlem gören konaklama işletmelerinin finansal performanslarının CRITIC ağırlıklandırılmış TOPSIS yöntemine göre değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (97), 79-98.
<https://doi.org/10.25095/mufad.1177612>
- Öndeş, T., & Özkan, T. (2021). Bütünleşik CRITIC-EDAS yaklaşımıyla covid-19 pandemisinin bilişim sektörü üzerindeki finansal performans etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 506-522.
- Özekenci, S. Y. (2024). Financial Performance Analysis of BIST Energy Index Companies with LOPCOW_CRITIC Based COCOSO Methods. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 27(1), 48-64.
- Özulucan, A., Temel, E., & Keleş, D. (2024). Borsa İstanbul'da (Bist'te) işlem gören futbol kulüplerinin Covid-19 pandemi döneminde finansal performanslarının TOPSIS yöntemi ile analizi. *Hitit Ekonomi ve Politika Dergisi*, 4(1), 1-18.
- Paksoy, Ö. B. (2024). İşletmelerin nakit akış profillerinin ve finansal performanslarının karşılaştırılması: BİST otomotiv sektöründe bir uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (102), 57-78.
<https://doi.org/10.25095/mufad.1411962>
- Paksoy, Ö. B., & Küçüker, M. (2024). Bankacılık sektöründe finansal performans analizi: BIST bankacılık endeksi üzerine bir inceleme. *Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi*, 7(2), 170-189.
<https://doi.org/10.32951/mufider.1519449>
- Pamuçar, D., & Ćirović, G. (2015). The selection of transport and handling resources in logistics centers using Multi-Attributive Border Approximation area Comparison (MABAC). *Expert Systems with Applications*, 42(6), 3016-3028.
<https://doi.org/10.1016/j.eswa.2014.11.057>
- Satan, E., Aydın, U., & Atak, Ü. (2025). Liman performans analizi için yeni entegre D-CRITIC-SWARA-COPRAS yaklaşımı. *Verimlilik Dergisi*, 59(1), 61-76.
<https://doi.org/10.51551/verimlilik.1520629>
- Satır, H., Kısakürek, M., & Yaşar, F. (2020). Likidite ve finansal performans arasındaki ilişkinin TOPSIS analiz yöntemi ile değerlendirilmesi: BIST perakende ticaret sektöründe bir uygulama. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(1), 1-15.
- Say, S. (2022). ARAS ve COPRAS yöntemleri ile BIST teknoloji endeksindeki şirketlerin finansal performans analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 25(Özel Sayı), 511-523.
<https://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.1142373>
- Soba, M., & Eren, K. (2011). TOPSIS yöntemini kullanarak finansal ve finansal olmayan oranlara göre performans değerlendirilmesi. *Şehirlerarası Otobüs Sektöründe Bir Uygulama*, *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 15(21), 23-40.
- Söylemez, Y. (2020). Finansal performans değerlendirmesinde TOPSIS ve Gri İlişkisel Analiz yöntemlerinin karşılaştırılması. *Journal of Management and Economics Research*, 18(3), 61-79.
<https://doi.org/10.11611/yead.771575>
- Şeyranlıoğlu, O., & Kara, M. A. (2024). Aracı kurumların borsa performanslarının Entropi ve CODAS yöntemleri ile değerlendirilmesi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 31(1), 183-202.
<https://doi.org/10.18657/yonveek.1271659>
- Şişman, M., & Bağcı, E. (2014). Türkiye tekstil ve hazır giyim sektöründe ithalat bağımlılığı. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 36(1), 29-53.
<https://doi.org/10.14780/iibdergi.201417535>

- Uygurtürk, H., & Korkmaz, T. (2012). Finansal performansın TOPSIS çok kriterli karar verme yöntemi ile belirlenmesi: Ana metal sanayi işletmeleri üzerine bir uygulama. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 7(2), 95-115.
- Ürgüp, S. E. (2021). Firma performansı ile pay senedi getirisi arasındaki ilişkinin SWARA-MARCOS modeliyle analizi: BİST tekstil, giyim eşyası ve deri sektörünün örneği. *Ekonomi ve Finansal Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 91-109.
- Yalçın, İ., & Ersoy, H. (2024). Şirketlerin nakit akış analizine dayalı performans ölçümü: BIST’de işlem gören enerji şirketleri üzerine bir araştırma. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 63-82. <https://doi.org/10.29106/fesa.1432986>
- Yavuz, S., & Sönmez, A. R. (2023). CRITIC-MABAC ve ENTROPİ-MABAC yöntemleri ile finansal performans değerlendirmesi: BIST kurumsal yönetim endeksi üzerine bir araştırma. *EKEV Akademi Dergisi*, (94), 278-300. <https://doi.org/10.17753/sosekev.1215740>
- Yazıcıoğlu, İ. (2002). *Konaklama işletmelerinde finansal performans değerlendirme aracı olarak kârların kalitesinin analizi ve ortaya çıkan eğitim ihtiyacı* [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Yıldırım, B. F., & Çiftçi, H. N. (2020). BIST’te işlem gören tekstil firmalarının finansal performanslarının dinamik sezgisel bulanık WASPAS yöntemi ile değerlendirilmesi. *İzmir İktisat Dergisi*, 35(4), 777-791. <https://doi.org/10.24988/ije.202035408>
- Yüksel, S., Mukhtarov, S., Mammadov, E., & Özşarı, M. (2018). determinants of profitability in the banking sector: an analysis of post-Soviet countries. *Economies*, 6(3), 41. <https://doi.org/10.3390/economies6030041>
- Zavadskas, E. K., Kaklauskas, A., & Šarka, V. (1994). The new method of multicriteria complex proportional assessment of projects. *Technological and Economic Development of Economy*, 1(3), 131-139.

ÇALIŞMANIN ETİK İZNİ

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Çalışmanın tamamı tek yazar tarafından yürütülmüştür.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı bulunmamaktadır. Araştırmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.